

בעניין:

1. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר –
ע"ר מס' 580163517
2. אלמיזאן-המרכז לזכויות אדם

ע"י ב"כ עוה"ד נדיה דקה (מ"ר 66713) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או בנימין אחסתרובה (מ"ר 58088) ו/או אהרון מיילס קורמן (מ"ר 78484) ו/או תהילה מאיר (מ"ר 71836) ו/או מאיסא אבו סאלח-אבו עכר (מ"ר 52763)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרות

- נגד -

שירות בתי הסוהר ואח'

ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים
טל': 02-6466590; פקס: 02-6467011

המשיבים

הודעה מעדכנת מטעם העותרות

בהמשך להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 16.6.2020, העותרות מתכבדות להגיש הודעה מעדכנת מטעמן:

1. כאמור, בבקשת רשות להגשת הודעת עדכון מטעם העותרות מיום 15.6.2020 ציינו העותרות כי חלו התפתחויות בנוגע לנושא הנדון בעתירה דנן. למען הסדר הטוב, אנחנו מבקשים להביא התפתחויות אלו לידיעת בית המשפט הנכבד.
2. ביום 8.6.2020, העבירו המשיבים את הצעתם בנוגע לקביעת תקן הכליאה לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, לפיה הם ממליצים להעמיד את תקן הכליאה על 14,000 מקומות כליאה.
3. ביום 14.6.2020, העביר היועץ המשפטי לוועדת הפנים והגנת הסביבה את חוות דעתו, אשר אותה סיכם בקובעו כי: "יש לעמוד על כך שתקן הכליאה שתאשר הוועדה אכן יאפשר את יישום השחרור המינהלי. אם יתברר כי התקן המוצע אינו מאפשר זאת, פירושו של דבר שהממשלה אינה מתכוונת להשתמש בכלי שהכנסת נתנה בידיה כדי ליישם את פסיקת בג"ץ".
4. תקן הכליאה שהציעו המשיבים אינו מאפשר שימוש באמצעי המשמעותי ביותר שהמדינה עשתה בו שימוש כדי לקיים את פסיקתו של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 1892/14 האגודה לזכויות האזרח נגד השר לביטחון פנים (להלן: בג"ץ שטח המחייה). על עובדת היותו

- האמצעי המשמעותי לצורך הפחתת הצפיפות הצביעו המשיבים במסגרת הודעת העדכון מטעם המדינה מיום 22.12.2019, סעיף 9 להודעה.
5. כמו כן, טענה זו הופיעה בדברי ההסבר להצעת החוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 54) (שחרור מינהלי), התשע"ח-2018, ושם נאמר כי כלי השחרור המינהלי הוא הכלי המתאים ביותר לשם קיום הוראות פסק דין והפחתת הצפיפות בבתי הכלא.
6. תקן הכליאה הנוכחי, שהינו אותו תקן כליאה שקבעו המשיבים בשנית, נקבע במקור על מנת לאפשר עמידת בפעימה הראשונה של "ריווח" תנאי המחיה של הכלואים בהתאם לפסיקה, כאשר בהמשך, נקיטה בכמה צעדים משולבים הייתה אמורה להביא לעמידה ב"פעימה השנייה" עד ליום 2.5.2020. לפיכך, ברור כי מועד פקיעתו של תקן הכליאה, בנובמבר 2019, היה אמור להוות מועד שדורש בחינה מהותית לתקן הכליאה החדש שייקבע במבט הצופה פניה של "הפעימה השנייה".
7. הצורך בבחינה מהותית התגבר עם תחילתו של מצב החירום, והחשש מהתפרצות מגפת הקורונה בתוך מתקני הכליאה, שמטבע הדברים דורש שמירה על מרחק מאנשים, דבר שבתנאי הצפיפות הנוכחיים יש חשש כי אינו מתאפשר. מסיבה זו הוגשה העתירה דנן.
8. קביעת תקן כליאה חדש שאינו מביא לחידוש שימוש במנגנון השחרור המינהלי בעת הזו, בעיצומה של התפרצות מגיפה עולמית, ולאחר שהמדינה נכשלה בעמידה בסטנדרט שקבע בית המשפט הנכבד לשטח המחיה הראוי, הינה החלטה בלתי סבירה המביאה לפגיעה בלתי מידתית "בליבת כבוד האדם".
9. ושוב, מנגנון השחרור המינהלי נבחר על ידי המשיבים כאמצעי היעיל ביותר לצורך קיום פסק הדין, וכאמצעי זמני עד ליישום תוכניות הבינוי ופתרונות אחרים לטווח הארוך.
10. ביום 15.6.2020 התקיים דיון בוועדת הפנים בכנסת ושם הציגו המשיבים את דבריהם. יוער, כי במהלך הדיון בלט הרצון לקדם פתרונות לטווח ארוך, ובעיקר קידום תוכנית הבינוי והסוגיה התקציבית לצורך קידומה, והעותרות סבורות שמדובר בצעד חיובי כשלעצמו. אך במהלך הדיון התעלמו נציגי המשיבים מהצורך בהבאת פתרונות מידיים לצורך העמידה בסטנדרט שנקבע ואף לא עלו שיקולים של הפחתת הצפיפות בצל התפרצות המגיפה.
11. לא למותר לציין, שאותם משיבים מקדמים כיום חקיקה ראשית המגבילה באופן חסר תקדים זכויות חוקתיות כגון הזכות להיוועץ עם עורך דין, וזאת בצל התפרצות נגיף הקורונה, באמצעות הצעת חוק מניעת כניסת מבקרים ועורכי דין למקומות מעצר, תחנות משטרה, בתי הסוהר, חדרי משמר ובתי הסוהר הצבאיים (הוראת שעה), התש"ף-2020

שאושרה בקריאה ראשונה, אך בהקשר של עדכון תקן הכליאה אין זכר לסכנת התפרצות הנגיף בתוך מתקני הכליאה.

12. במהלך הדיון בוועדה הודיעו המשיבים על קיומם של 17,000 מקומות כליאה שאפשר להחזיק בהם בני אדם בתוך שב"ס. עוד הובהר כי על מנת לעמוד כיום בפסיקת בג"ץ צריך לעמוד על סך 15,300 מקומות וזאת לפני חישוב הגמישות התפעולית שמוערכת בסך של 15%. כתוצאה מהאמור מגיעים לסך של 13,000 מקומות בניכוי הגמישות התפעולית. זהו תקן הכליאה שיאפשר למשיבים לעמוד בפסיקת בג"ץ, כפי שהוצג על ידי נציגיהם בדיון מיום 15.6.2020.

13. לעומת זאת, במסגרת הבקשה לקביעת מועד דיון מיום 28.4.2020, מסרו המשיבים כי באותה נקודת זמן כ-40% ממקומות הכליאה בכלל שירות בתי הסוהר יעמדו על 4.5 מ"ר. חישוב פשוט של 40% מכלל מקומות הכליאה כפי שנמסר על ידי נציגי המשיב בדיון בוועדת הפנים מיום 15.6.2020 אינו מוביל לאותם מספרים שהוצגו לצורך קבלת ההחלטה על קביעת תקן כליאה חדש של סך 14,000.

14. אותו דיון בוועדת הפנים, העלה חילוקי דעות מהותיים בין כלל הגורמים הרלוונטיים והסתיים באישור תקן הכליאה החדש לתקופה קצרה של שלושה חודשים בלבד.

15. נראה שהחלטת המשיבים לא להביא לשינוי תקן הכליאה לא התבססה על השיקולים הרלוונטיים העומדים בבסיס השימוש במנגנון השחרור המינהלי, והסתירות בהצגת הנתונים מעידות לכל הפחות על קבלת החלטה שבטעות יסודה.